

بسمه تعالی

سوالات امتحان نهایی خردادماه هویت اجتماعی

پایه دوازدهم

دبیر: استاد رفعت نژاد

سوالات درس اول:

۱- عوض شدن هوای کلاس، بعد از باز کردن پنجره ، کنش است.

۱- پیامد غیر ارادی ۲- ویژگی آگاهانه بودن ۳- پیامد ارادی ۴- ویژگی معنادار بودن

۲- فردی که از خطر می گریزد کنشی انجام نداده؛ زیرا عمل او از روی اضطرار است.
(غلط) ص ۴

۳- پیامدهای غیرارادی کنش احتمالی هستند؛ یعنی ممکن است انجام بشوند یا نشوند.
(غلط) ص ۶

۴- منظور از معنا دار بودن کنش چیست ؟ با مثال توضیح دهید.

انسان ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می دهند؛ مثلا وقتی دانش آموزی در کلاس، دستش را بالا می آورد، این کار را **آگاهانه، ارادی و هدف دار** انجام می دهد و معنای آن اجازه خواستن از معلم است. معلم نیز در صورتی می تواند به او پاسخ مناسب بدهد که معنای کنش او را بیابد.

بسته شدن ناخودآگاه چشم در مواجهه با خطر، کنش فردی محسوب می شود.

غلط

الف) عبارت های زیر بیانگر کدام ویژگی کنش است؟

- وقتی برای اولین بار برای استفاده از یک کالای پیچیده به دفترچه راهنمای آن مراجعه می کنیم،

- قرار گرفتن بر سر دو راهی

۱- ارادی بودن - هدف دار بودن

۳- معنادار بودن - آگاهانه بودن

۲- معنادار بودن - هدف دار بودن

۴- آگاهانه بودن - ارادی بودن

سوالات درس دوم:

۱- خردترین پدیده ی اجتماعی که سایر پدیده های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن هستند، **کنش اجتماعی** نامیده می شود.

۲- **پدیده اجتماعی چیست؟ ص ۱۰**

به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، پدیده های اجتماعی گویند.

۳- **آیا کنش های اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت گیرد؟ با مثال توضیح دهید؟ ص ۹**

کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی گیرد، مثلاً وقتی راننده ای پشت چراغ قرمز می ایستد، مقرراتی را رعایت می کند که مورد قبول دیگران است، به همین سبب کنش او اجتماعی است.

چرا بعضی مواقع افراد احساس م یکنند پدیده های اجتماعی همانند پدیده های طبیعی هستند؟

پدیده های اجتماعی به مرور از انسان هایی که آنها را به وجود آورده اند، **مستقل** می شوند و **فرصت ها و محدودیت هایی** را برای کنش ها و زندگی انسان ها ایجاد می کنند. این روند تا جایی ادامه پیدا می کند که افراد احساس می کنند پدیده های اجتماعی همانند پدیده های طبیعی هستند.

ارزش ها و هنجارهای اجتماعی از طریق تحقق می یابند.

کنش اجتماعی

سوالات درس سوم:

۱- تفاوت فرهنگ عمومی و خرده فرهنگ را بنویسید؟ ص ۲۰

آن بخش از فرهنگ که همهٔ مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند، فرهنگ عمومی و بخش هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، خرده فرهنگ نامیده می شود

۲- جامعه را تعریف کنید؟ ص ۱۹

به گروهی از انسان ها گفته می شود که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می کنند.

۳- ضد فرهنگ را تعریف کنید؟ ص ۲۰

هنگامیکه عقاید، ارزش ها، هنجارها و مهارت های درون یک خرده فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد. در این صورت، این خرده فرهنگ را ضد فرهنگ می نامند

۴- فرصتها و محدودیتهای زبانی که مردم یک جامعه با آن صحبت میکنند چیست؟

مردمی که با آن سخن می گویند، باید در چارچوب آن حرف بزنند آنها نمی توانند هرگونه که دلشان بخواهد صداها، حرف ها، کلمات و جملات را به کار ببرند (محدودیت) با این حال فرصت ارتباط با هم زبانان و مبادلهٔ معانی پیچیده را فراهم می آورد (فرصت)

لایه های سطحی و عمیق فرهنگ را مقایسه کنید. ص ۱۹

لایه های سطحی (هنجارها و نمادها) امکان تغییر بیشتری دارند.
لایه های عمیق (عقاید و ارزش ها) کمتر در معرض تغییر قرار می گیرند و تأثیرات همه جانبه و فراگیر دارند و در مقایسه با هنجارها و نمادها اهمیت بیشتری دارند. به همین دلیل، تغییرات اساسی در لایه های عمیق فرهنگ آن را به فرهنگ دیگری تبدیل می کند.

سوالات درس چهارم:

۱- فرهنگ واقعی را تعریف کنید؟ ص ۲۷

آن بخش از فرهنگ که **مردم به آن عمل می کنند**، فرهنگ واقعی نام دارد.

۲- مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس **عمل مردم**..... تغییر می کند.

دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش ها را نام ببرید؟

عقل و وحی

سوالات درس پنجم:

۱- کدام گزینه ویژگی هویتی "گروه خونی" و "دانش آموز بودن" را به درستی نشان می دهد؟

- ۱- انتسابی، فردی و متغیر- اکتسابی، اجتماعی و متغیر
- ۲- انتسابی، فردی و ثابت- اکتسابی، اجتماعی و متغیر
- ۳- اکتسابی، فردی و متغیر- انتسابی، اجتماعی و متغیر
- ۴- اکتسابی، فردی و ثابت- انتسابی، اجتماعی و متغیر

۲- هر جامعه ای براساس **...هویت...** خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می کند ص ۳۹

۳- در جامعهٔ قبیله ای، هویت اجتماعی افراد اغلب براساس **جایگاه آنها** در قبیله مشخص می شود.

۴- کدام یک از گزینه های زیر در ارتباط با هویت متغیر انسان درست است؟

۱- نژاد - مکان تولد- کارمند

۲- شغل - رنگ پوست- راستگویی

۳- ورزشکار- رنگ چشم- موقعیت اجتماعی

۴- فوتبالیست - خوش اخلاق- شاگرد ممتاز

۵) عبارت زیر نشانگر رابطه میان کدامیک از ابعاد هویت بر یکدیگر است؟

"یک انسان با تقوا، جهانی را تغییر می دهد."

۱- جسمانی بر نفسانی ۲- نفسانی بر اجتماعی ۳- جسمانی بر اجتماعی ۴- اجتماعی بر

نفسانی

گزینه ۲

۶- وجود نظریات متفاوت در باره ی هویت نشانه چیست؟

نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

ب) کدام گزینه تأثیر ابعاد هویتی مثال های زیر را به درستی نشان می دهد؟

"جهان اجتماعی مانع شکوفایی برخی اخلاقیات می شود."

"برخی بیماری های جسمانی به کمک قوای روانی درمان می شوند."

۱- نفسانی بر اجتماعی- نفسانی بر جسمانی

۲- اجتماعی بر نفسانی- نفسانی بر جسمانی

۳- اجتماعی بر نفسانی- نفسانی بر اجتماعی

۴- نفسانی بر اجتماعی- جسمانی بر نفسانی

سوالات درس ششم:

۱- کثروی اجتماعی را تعریف کنید و یک مورد از روشهای پیشگیری از آن را نام ببرید؟ ص ۴۶
به کنش هایی که برخلاف عقاید، ارزش ها و هنجارهای جامعه هستند می گویند.

تنبيه و مجازات - تشويق و پاداش - تبليغ و اقناع

۲- کارمندی که از یک بخش اداره به به بخش دیگر منتقل می شود، چه نوع تحرک اجتماعی دارد؟ افقی

۳- افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی **انتسابی** خود را به صورت انفعالی می پذیرند. ص ۴۸

امر به معروف و نهی از منکر از جمله راهکارهای اسلام برای و کنترل اجتماعی است.
جامعه پذیری

ج) اگر شخصی شغل خود را تغییر دهد اما شغل جدید، موقعیت اجتماعی او را تغییر ندهد، تحرک اجتماعی دارد.

۱- میان نسلی نزولی ۲ - افقی ۳- درون نسلی صعودی ۴- نزولی

آیا فرصتهای پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های جدید در جوامع مختلف، یکسان است؟ توضیح دهید. ص ۵۰

یکسان نیست. هر جامعه ای به تناسب **عقاید و ارزش های** خود، برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می کند؛ برخی هویت ها را می پذیرد و برخی دیگر را نمی پذیرد.

سوالات درس هفتم:

۱- خودباختگی فرهنگی چه زمانی رخ می دهد، توضیح دهید؟ ص ۵۸

اگر اعضای آن، **مبهوت و مقهور فرهنگ دیگر** شوند و در نتیجه، **حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی** آن جامعه از دست بدهند، در این صورت، جامعه دچار " خودباختگی فرهنگی " می شود.

۲- تحولات هویتی چه زمانی مثبت و چه زمانی منفی است؟ ص ۵۶

اگر فرهنگی که دچار تحول می شود، **فرهنگی باطل باشد** و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی **مثبت** است، اما اگر فرهنگی که **اعتبار اجتماعی خود را از دست می دهد، فرهنگ حق باشد** و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی **منفی** است.

۳- پیامدهای خود باختگی فرهنگی را بنویسید؟

- (۱) عناصر فرهنگی جامعه دیگر را بدون تحقیق و گزینش می پذیرد
- (۲) به روش تقلیدی عمل می کند
- (۲) ارتباطش را با تاریخ و فرهنگ خود از دست می دهد
- (۳) نه می تواند فرهنگ خود را گسترش دهد و نه قادر است به جامعه دیگر ملحق شود.

۴- هویت فرهنگی جامعه در پرتو هویت اجتماعی افراد و متناسب با آن شکل می گیرد. (غلط)
ص ۵۵ (برعکس است)

۵- هویت فرهنگی جامعه بر اساس آن شکل می گیرد.

۱- آرمان ها و ارزشهای ۲- هنجارها و عقاید ۳- عقاید و ارزشهای ۴- هنجارها و نمادهای

هویت فرهنگی جامعه تا چه زمانی دوام می آورد؟ چه زمانی تداوم فرهنگی آن با چالش مواجه میشود؟

هویت فرهنگی جامعه تا زمانی دوام می آورد که **عقاید و ارزش های** مربوط به آن **مورد پذیرش اعضای جامعه** و برای آنها مهم باشد. هر گاه عقاید و ارزش ها، **اهمیت و اعتبار خود را نزد** اعضای یک جامعه از دست بدهند، تداوم هویت فرهنگی آن جامعه با چالش مواجه می شود. ص ۵۵

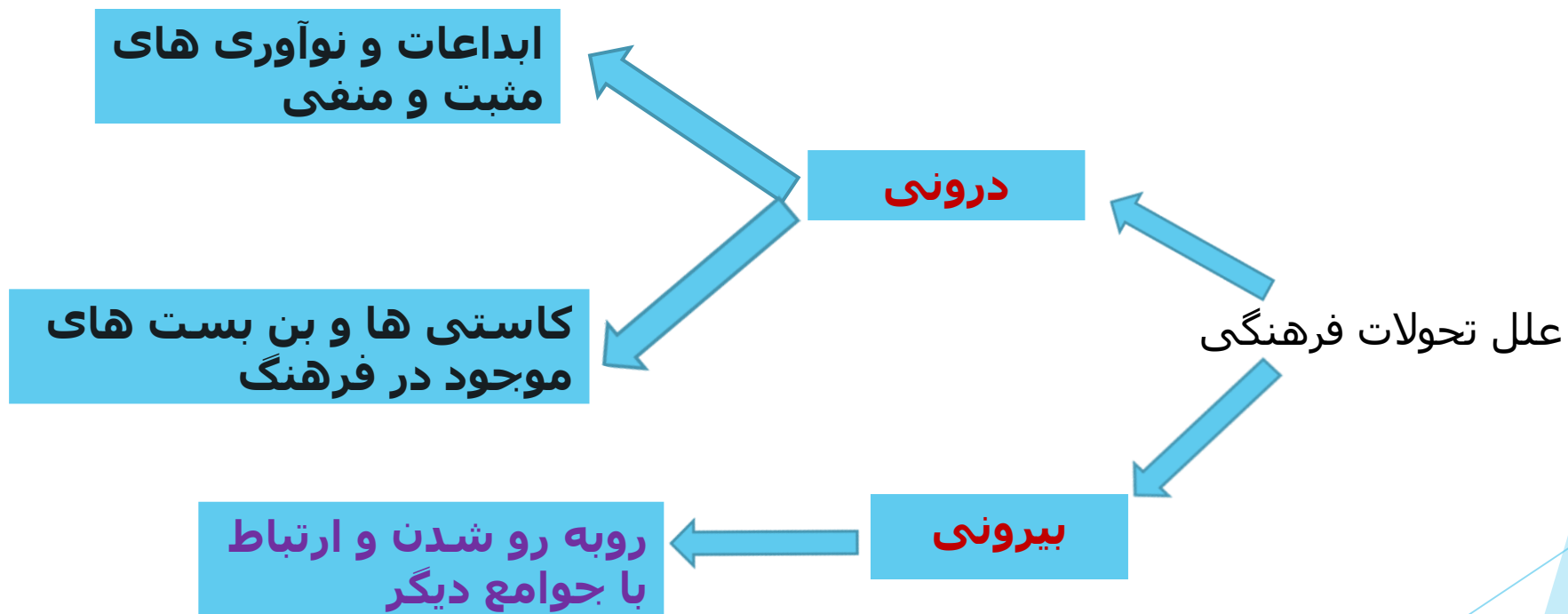
هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (۱ مورد اضافی است)

تعاریف	مفاهیم
الف: مبهوت و مقهور فرهنگ دیگر شدن	۱ - از خودبیگانگی فطری
ب: از یاد بردن هویت فرهنگی خود در مواجهه با جامعه دیگر	۲- از خود بیگانگی تاریخی
ج: دور ماندن انسان از حقیقت خود و هستی	۳ - خود باختگی فرهنگی
د: از خودبیگانگی جوامع	۴- از خودبیگانگی
	۵- از خود بیگانگی فرهنگی

هر یک از تعاریف ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟ (۱ مورد اضافی است)

مفاهیم	تعاریف
۱- از خودبیگانگی فرهنگی	الف) جامعه خودباخته‌ای که در مواجهه با جامعه دیگر، هویت فرهنگی خود را از یاد می‌برد.
۲- از خودبیگانگی فطری	ب) فرهنگ‌هایی که مانع شناخت انسان از عالم و آدم می‌شوند.
۳- از خودبیگانگی	ج) جامعه‌ای که اعضای آن در گزینش عناصر فرهنگی جامعه دیگر، حالت فعال و خلاق خود را از دست داده‌اند.
۴- خودباختگی فرهنگی	د) بیگانه شدن انسان از خودش.
۵- از خودبیگانگی تاریخی	

علل تحولات فرهنگی چیست؟ صفحه ۵۶

سوالات درس هشتم:

۱- هویت فرهنگی ایرانیان پس از آشنایی با اسلامو پذیرفتن آن چه تغییری یافت؟
ص ۶۴

ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، **عناصر مشرکانه و اساطیری** خود را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند و با **پذیرش عقاید و ارزش های اسلامی**، ایران به جهان اسلام ملحق گردید.

۲- مستشرقان چه تصویری از جوامع اسلامی ارائه کردند؟ ص ۶۶

در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی و اساطیری نیست بلکه **دنیوی** است. این هویت در قالب عناوین قوم گرایانه و ناسیونالیستی به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود می شود و امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف، نظیر **ترک و عرب و فارس**، تقسیم می کند.

۳- در دیدگاه مستشرقان هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا**اساطیری**..... نیست، بلکه دنیوی است .

۴- چگونه اسلام به عنوان قطب فرهنگی جدید در جهان ظاهر می شود؟ ص ۶۹

جوامع اسلامی دیگر با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که فرهنگ غربی القا می کرد، جست و جو می کنند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید در جهان ظاهر می شود.

۵- جهان اسلام، از جمله ایران، چگونه با حمله مغول مقابله کرد؟ ص ۶۵

مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کرد.

۶- انقلاب اسلامی، چه تأثیری بر هویت ایران و ایرانی داشته است؟ ص ۶۸ (((مهم)))

الف) بازگشت به هویت اسلامی به رهبری امام خمینی و با تکیه بر آموزه های قرآن و اهل بیت (ع)

ب) دفاع از مرزهای جامعه ایمانی خود در برابر جهانی که در مقابل او صف کشیده بود

ج) تبدیل ایران به عنوان قلب تپنده بیداری اسلامی

۷- دو مورد از کتاب هایی که متفکران ایرانی از دهه سی شمسى به بعد در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب نوشته اند را نام ببرید؟
غرب زدگی (جلال آل احمد)

بازگشت به خویشتن (دکتر علی شریعتی)

خدمات متقابل اسلام و ایران - فطرت (مطهری)

۸- تحولات هویتی جوامع غربی را پس از رویا رویی با جوامع اسلامی طی جنگ های صلیبی توضیح دهید؟

جوامع غربی پس از رویارویی با جوامع اسلامی **بدون** این که به جامعه و فرهنگ اسلام **پیوندند** **تحولات هویتی** پیدا کردند و از غرب مسیحی قرون وسطا به غرب سکولار قرون جدید تبدیل شدند و **هویت جدیدی** پیدا کردند.

۹- نظریه پردازان غربی طی قرن بیستم، شدن همه فرهنگها را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند.

۴- متجدد

۳- دینی و معنوی

۲- دنیوی

۱- غربی

۱۰- جوامع اسلامی از جمله ایران، با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف مواجه شده اند؛ جهان اسلام چگونه با این هجمه ها مقابله کرد؟ (ذکر دو مورد) صفحه ۶۵

۱- در جنگ های صلیبی، مهاجمان را **دفع کردند**.

۲- در حمله مغول، مهاجمان را درون فرهنگ خود **جذب و هضم** کردند

۳- مواجهه فرهنگ جدید غرب با جوامع و فرهنگ اسلامی تجربه جدیدی است که هنوز **به پایان خود نرسیده** است.

۱۱- انقلاب اسلامی ایران چه تأثیری بر جوامع اسلامی داشته است؟ ص ۶۹

جوامع اسلامی با **الهام گرفتن** از انقلاب اسلامی ایران، **هویت خود** را **بیرون** از تصاویری که **فرهنگ غربی** القا می کرد، **جست و جو** می کنند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک **قطب فرهنگی جدید** در جهان ظاهر می شود.

۱۲- زبان فارسی چگونه توانست به زبان دوم جهان اسلام تبدیل شود؟
زبان فارسی به دلیل **مشارکت فعال** ایرانیان در **حیات فکری جهان اسلام**، از محدوده
زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، در مناطق
مختلف جهان اسلام، گسترش یافت.

۱۳- در **نخستین** رویارویی ها، قدرت ----- و ----- جوامع غربی ، جوامع اسلامی را
به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت. ص ۶۶

۱- اقتصادی و نظامی ۲- اقتصادی و سیاسی ۳- فرهنگی و سیاسی ۴- سیاسی و نظامی

سوالات درس نهم:

۱- کسانی که توان تأثیرگذاری بیشتری بر ارادهٔ دیگران دارند ، از **قدرت اجتماعی** بیشتری برخوردارند

۲- فارابی از جوامعی که آرمان ها و ارزش هایشان الهی و عقلانی نباشد به چه عنوان یاد می کند؟

۱ - جاهله ۲- فاضله ۳- فاسقه ۴- جمهوری

۳- تفاوت بین حکومت جمهوری و دموکراسی از نظر ارسطو چیست؟ ص ۸۱

جمهوری: حکومتی که اکثریت مردم بر اساس حقیقت و فضیلت فعالیت دارند.

دموکراسی: حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خواسته ها و تمایلات خود.

۴- به معنای مباح دانستن همه امور برای انسان هاست .

۱- جمهوری ۲- لیبرال دموکراسی ۳- دموکراسی ۴- لیبرالیسم

۵- منظور از اقتدار چیست؟

قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد. ص ۷۵

۶- بر اساس تعداد افراد تأثی رگذار و تصمی مگیرنده ؛ نظا مه‌ای سیاسی به چند دسته تقسیم می شوند؟ توضیح دهید.

نظام هایی که در آنها یک فرد حاکم است و تصمیم می گیرد؛
نظام هایی که در آنها اقلیتی تصمیم گیرنده است؛
نظام هایی که در آنها اکثریت مردم در سرنوشت سیاسی خود تأثیرگذارند.

۷- تبعیت اراده یک انسان از انسان دیگر به چند صورت انجام می پذیرد؟ نام برده و شرح دهید.
ص ۷۵

- ۱- تبعیت با کراهت؛ تبعیتی است که ناشی از تهدید و ترس باشد
- ۲- تبعیت با رضایت؛ تبعیتی است که با رضایت و میل درونی همراه است

۸- نظام سیاسی لیبرال دموکراسی را تعریف کنید.

لیبرال دموکراسی نوعی نظام سیاسی است که ادعا می کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می یابد این نظام سیاسی هیچ حقیقت و فضیلتی را به رسمیت نمی شناسد و حکومتی دنیوی و این جهانی است.

سوالات درس دهم:

۱- منظور از سیاست های جمعیتی چیست؟

وقتی یک جامعه با کاهش یا افزایش جمعیت مواجه می شود، نظام سیاسی آن برای حل مشکل جمعیت چاره اندیشی می کند و با همراهی و همکاری مردم تدابیر و راه حل هایی را به نامیده می شود. سیاست های جمعیتی می تواند "سیاست های جمعیتی" اجرا در می آورد که در جهت افزایش یا کاهش جمعیت باشد

۲- چهار مورد از ویژگی های اقتصاد مقاومتی را بنویسید؟

اقتصاد مقاومتی الگویی از اقتصاد پیشرفته، مستقل و مستحکم است که با اعتقاد به تعالیم حیات بخش اسلام و تکیه بر دانش و فناوری و ظرفیت های مولد مردمی و دولتی، روحیه جهادی، خلاقیت، نوآوری، امید، همبستگی و حضور فعال و مؤثر در تعاملات جهانی، برای مردم ایران امنیت، رفاه و پیشرفت همراه با عدالت؛ و برای جهان اسلام و بشریت الگویی ایرانی اسلامی از رشد و شکوفایی را به ارمغان می آورد.

۳- اگر از سرمایه های نفتی به درستی استفاده نشود چه پیامدهایی دارد؟ ص ۸۷

می تواند اقتصادی وابسته ایجاد کند که رشد و افول آن، به قیمت و درآمد نفت وابسته است.

۴- از اصول کلی سیاست های جمعیتی ایران از سال ۱۳۹۳ تاکنون ، ۴ مورد رانام ببرید.

۱- افزایش جمعیت

۲- جوانی جمعیت

۳- حمایت از زوج های جوان توانمندسازی آنان در تأمین هزینه های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد

۴- ترویج و نهادینه سازی سبک زندگی ایرانی اسلامی

۵- فرهنگ سازی برای احترام و تکریم سالمندان

۶- بهره مندی از تجارب و توانمندی های سالمندان

۷- برنامه ریزی برای توزیع متعادل جمعیت در نقاط مختلف کشور

۴- کدام یک از گزینه های زیر راه گسترش فرهنگ نیست؟

۱- پذیرفتن

۲- شناختن

۳- عمل کردن

۴- اصلاح کردن*

۵- تأثیر سرمایه های نفتی بر اقتصاد را بنویسید.

سرمایه های نفتی می تواند به انواع دارایی ها و ثروت ها مانند صنایع و کارخانجات تولیدی مختلف تبدیل شود اگر به درستی از آن استفاده نشود، می تواند اقتصادی وابسته ایجاد کند که رشد و افول آن، به قیمت و درآمد نفت وابسته است.

۶- درچه صورتی جهت گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی، افزایش جمعیت ضروری است؟

اگر فرهنگی که با افزایش جمعیت بسط می یابد، **فرهنگ حق** باشد نه فرهنگ باطل و همچنین، افراد و **اعضای آن فرهنگ حاملان و عاملان فرهنگ حق** باشند، افزایش جمعیت ضروری است.

۷- چرا تأمین جمعیت مناسب برای یک جامعه مسئله ای هویتی است؟ صفحه ۸۵

جمعیتی که جامعه زمینه ساز **گسترش فرهنگ** آن است کاهش جمعیتی که جامعه **امکان تسلط جوامع و فرهنگ های دیگر برآن جامعه را فراهم می آورد** از این رو تأمین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله ای هویتی است.

چرا جوامع غربی علیه ایران جنگ اقتصادی تمام عیاری به راه انداخته اند؟ ص ۸۹
برخی از کشورهای سلطه گر غرب که از سویی **اقتصاد را اساس همه چیز می پندارند** و از
سوی دیگر، تمامی شیوه های غیراقتصادی را نابود شده می بینند، **پاشنه آشیل ایران**
اسلامی را اقتصاد می دانند؛ از این رو جنگ اقتصادی تمام عیاری را علیه کشور ما به راه
انداخته اند.

موفق و پیروز باشید